JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA

OFISI YA RAIS- TAWALA ZA MIKOA NA SERIKALI ZA MITAA (OR-TAMISEMI)

WAKALA WA BARABARA ZA VIJIJINI NA MIJINI TANZANIA

Na

WAKALA WA BARABARA TANZANIA (TANROADS)

TARATIBU ZA USIMAMIZI WA KAZI (LMP)

KATIKA

PROGRAMU YA MAENDELEO YA BARABARA KWA USHIRIKISHAJI WA JAMII NA UFUNGUAJI WA FURSA ZA KIJAMII NA KIUCHUMI (RISE)

(P164920)

RASIMU YA TAARIFA

JANUARI 2020

MUHUTASARI WA KIUTENDAJI

Taratibu za Usimamizi wa Kazi zinajumuisha Sera, Kanuni, Sheria ndogondogo, Taratibu na uwezo ambavyo vinasimamia wafanyakazi (wenye ujuzi, wenye ujuzi kidogo na wasio na ujuzi) katika Taasisi/Wakala. Jamii inatarajia Serikali iwe na mifumo iliyoandaliwa ili kuhakikisha kuwa wafanyakazi wanaweza kufanya kazi zao kwa usalama. Sheria zinatungwa ili kudhibiti usimamizi wa vihatarishi vilivyoko katika sehemu za kazi; kuchunguza matukio ya vifo au kuumia katika sehemu za kazi; na kushtaki au vinginevyo kushughulikia tendo lolote lisiloendana na utaratibu uliowekwa.

Programu ya Maendeleo ya Barabara kwa Ushirikishaji wa Jamii na Ufunguaji wa Fursa za Kijamii na Kiuchumi unatarajiwa kutumia rasilimali watu kutoka serikalini na ile itokanayo na mikataba. Ili kustawisha manufaa ya Programu hii, Serikali ya Tanzania kupitia mawakala wa utekelezaji wa Programu ya Maendeleo ya Barabara kwa Ushirikishaji wa Jamii na Ufunguaji wa Fursa za Kijamii na Kiuchumi, yaani TARURA na TANROADS inatambua umuhimu wa kuweka mazingira ya kazi salama na yenye afya, mahusiano bora kati ya mfanyakazi na uongozi, haki sawa kwa wafanyakazi, na ukuzaji wa usawa wa kijinsia na usalama kwa wanawake dhidi ya unyanyasaji wa kijinsia.

Programu hii inadhamiria kuboresha ujenzi wa barabara ili kusaidia kuinua kipato cha watu wanaoishi vijijini, wanaume kwa wanawake, katika maeneo yaliyoteuliwa na kujenga uwezo wa usimamizi endelevu wa barabara za vijijini” kwa kuzipandisha hadhi na kuzikarabati.

Programu ya Maendeleo ya Barabara kwa Ushirikishaji wa Jamii na Ufunguaji wa Fursa za Kijamii na Kiuchumi una vipengele vinne (4):

- Kipengele cha 1: Ujenzi na Ukarabati wa Barabara za Vijijini
- Kipengele cha 2: Uimarishaji wa Taasisi, Rasilimali Watu na Usimamizi na Ufuatiliaji wa Miradi
- Kipengele cha 3: Uhusishwaji, Ushirikishwaji na Usalama wa Jamii.
- Kipengele cha 4: Ushughulikiaji Matukio ya Dharura

Kwa kuzingatia Sheria za Nchi na Kiwango cha Kimazingira na Kijamii – Na. 2 (ESS2) ya Miongozo ya Kijamii na Kimazingira wa Benki ya Dunia, Wakala wa Barabara Vijijini na Mijini na Wakala wa Barabara Tanzania waliandaa Taratibu za Usimamizi wa Kazi ambazo zitatumika kuainisha mahitaji makuu ya wafanyakazi na hatari zinazohusiana na Programu hii pamoja na kubainisha rasilimali muhimu zitakazotumika kushughulikia masuala ya wafanyakazi wa Programu ya Maendeleo ya Barabara kwa Ushirikishaji wa Jamii na Ufunguaji wa Fursa za Kijamii na Kiuchumi. Waraka huu wa Taratibu za Usimamizi wa Kazi wa Kudumu umeandaliwa wakati wa maandalizi ya Programu hii na unaendelea kupitiwa na kuboreshwa wakati wote wa uendelezaji na utekelezaji wa Programu ya Maendeleo ya Barabara kwa Ushirikishaji wa Jamii na Ufunguaji wa Fursa za Kijamii na Kiuchumi.

Taratibu za Usimamizi wa Kazi zimeandaliwa kwa makusudi ili: kusaidia kusimamia usalama na afya katika maeneo ya kazi; kusimamia utoaji wa haki bila upendeleo, ubaguzi na kutoa fursa sawa kwa wafanyakazi wote wa mradi; kulinda wafanyakazi wa mradi ikiwa ni pamoja na wafanyakazi walio katika uhatarishi kama vile wanawake, watu wenye ulemavu, watoto (wa umri wa kufanya kazi, kwa kuzingatia Kiwango nambari 2 cha Kimazingira na Kijamii cha Benki ya Dunia - ESS2) na wafanyakazi wahamiaji, wafanyakazi wa mikataba na wafanyakazi wasambazaji; kuzuia aina zote za matumizi ya wafanyakazi wanaolazimishwa na watoto; kuunga mkono kanuni za uhuru wa ushirikiano na majadiliano ya pamoja ya wafanyakazi wa mradi katika namna inayoendana na Sheria za Kazi za Nchi, kanuni na Kiwango Na. 2; na kuandaa Utaratibu wa Kushughulikia Malalamiko ili wafanyakazi wa mradi waweze kupeleka matatizo yao.

Wafanyakazi watakaohusika katika utekelezaji wa Programu ya Maendeleo ya Barabara kwa Ushirikishaji wa Jamii na Ufunguaji wa Fursa za Kijamii na Kiuchumi ni: wafanyakazi wa moja kwa moja, wafanyakazi wa mikataba pamoja na wafanyakazi wahamiaji. Uhakika wa mazingira mazuri ya wafanyakazi na mazingira mazuri ya kazi kwa watu wote wataohusika katika utekelezaji wa Programu hii umepewa kipaumbele cha juu na TARURA na TANROADS. Taratibu za Usimamizi wa Kazi zinapaswa kutekelezwa na pande zote zinazohusika katika utekelezaji wa Programu ya Maendeleo ya Barabara kwa Ushirikishaji wa Jamii na Ufunguaji wa Fursa za Kijamii na Kiuchumi. Hatari zinazoweza kujitokeza zimebainishwa na zinajumuisha hatari za kiusalama na afya (mf. ajali na kuumia), uwezekano wa matukio ya kutumikisha watoto, wingi wa wafanyakazi, hatari za Unyanyasaji wa Kijinsia na uwezekano wa matukio mapya ya maambukizi ya VVU/UKIMWI.

Ili kuimarisha utendaji bora, kuinua ufanisi na kukidhi mahitaji ya kijamii na kimazingira, Programu ya Maendeleo ya Barabara kwa Ushirikishaji wa Jamii na Ufunguaji wa Fursa za Kijamii na Kiuchumi umezingatia mahitaji ya kisheria na kikanuni ya Tanzania, Sera na Viwango vya Benki ya Dunia pamoja na Shirika la Kazi Duniani zinazohusu usimamizi wa wafanyakazi. Kwa kutumia sheria za nchi mahususi, Utaratibu huu wa Usimamizi wa Kazi unazingatia Sheria ya Ajira na Mahusiano Kazini ya Tanzania ya mwaka 2004 na Sheria ya Taasisi za Kazi (sheria ndogo) na kanuni zinazoambatana nazo kwa ajili ya kulinda usimamizi na haki za wafanyakazi. Aidha, Sheria hiyo inadhibiti masuala ya ajira kwa kuzingatia viwango vya ajira. Wakati huohuo, Sheria Nambari 5 ya Afya na Usalama Kazini ya mwaka 2003 (Sehemu ya IV Kifungu cha 43 Masharti ya usalama; Sehemu ya V kifungu cha 54, 55 na 58 Masharti ya Afya na Ustawi; Sehemu ya VI Kifungu cha 61 (1a), 63(a,b), na 65 Masharti Maalumu ya Sheria), inaeleza taratibu kwa ajili ya kulinda usalama, afya na ustawi wa watu wasio wafanyakazi katika maeneo ya kazi. Kwa upande mwingine, Mwongozo wa Kijamii na Kimazingira wa Benki ya Dunia (ESF), Kiwango Na. 2 cha Kijamii na Kimazingira kinatoa mwongozo ulio wazi kuhusu wafanyakazi na mazingira ya kazi. Viwango vya Wafanyakazi vya Shirika la Kazi Duniani ambapo Tanzania ni mwanachama vinajumuisha: Kifungu cha 29 (makubaliano ya kazi za shuruti); Kifungu cha 87 (makubaliano ya uhuru wa kujumuika na ulinzi na haki ya kuunda chama cha wafanyakazi); Kifungu cha 98 (makubaliano ya haki ya kupanga na kuafikiana kwa

pamoja); Kifungu cha 100 (makubaliano ya malipo sawa); Kifungu cha 105 (makubaliano ya kukomesha kazi za shuruti); Kifungu cha 111 (Makubaliano kuhusu Ubaguzi katika Ajira na Kazi); Kifungu cha 138 (Makubaliano kuhusu Umri wa Chini); na Kifungu cha 182 (Makubaliano kuhusu aina mbaya kabisa za matumizi ya watoto katika kazi).

Mawakala wa utekelezaji wa Programu hii wanapaswa kuhakikisha kuwa wakandarasi wanaandaa utaratibu wa kushughulikia malalamiko kwa wafanyakazi wao ikiwa ni pamoja na wakandarasi wadogo pamoja na jamii kwa ujumla ili kutatua matatizo ya sehemu za kazi na jamii. Kwa shughuli za ukarabati wa barabara ambazo hazitahusisha mkandarasi, kutakuwa na mtu maalumu ndani ya vitengo vya utekelezaji wa mradi (PIU) atakayekuwa akishughulikia malalamiko yote.

Malalamiko yanaweza kutolewa bila mhusika kujulikana na yatapitiwa kila baada ya juma moja yakifuatiwa na uchukuaji wa hatua ya kurekebisha ndani ya siku mbili kwa malalamiko ambayo ni muhimu zaidi. Ikiwa mgogoro utashindwa kupatiwa ufumbuzi kwa kutumia utaratibu wa kushughulikia malalamiko wa mkandarasi, kutakuwa na fursa kwa wafanyakazi kuwasilisha malalamiko yao kwa Kamati inayoshughulikia Malalamiko ya Programu ya Maendeleo ya Barabara kwa Ushirikishaji wa Jamii na Ufunguaji wa Fursa za Kijamii na Kiuchumi katika ofisi za Waratibu wa Mikoa wa TARURA na TANROADS kisha yataenda kwa mtu anayesimamia Kitengo cha Utekelezaji wa Mradi (PIU). Vitajumuishwa vifungu mahususi vinavyohusiana na malalamiko ya Ukatili na Unyanyasaji wa Kingono yatakayotokana na mradi ili kuhakikisha kuna faragha na haki ya mwathirika inalindwa. Utaratibu wa malalamiko wa Programu ya Maendeleo ya Barabara kwa Ushirikishaji wa Jamii na Ufunguaji wa Fursa za Kijamii na Kiuchumi hautawazuia wafanyakazi kutumia taratibu za kutatua migogoro zilizowekwa katika sehemu ya VIII ya Sheria ya Ajira na Mahusiano Kazini ya mwaka 2004.

Taratibu za Usimamizi wa Kazi ni muhimu na za lazima kwa sababu zinasaidia kufafanua masuala ya wafanyakazi na mazingira ya kazi na namna yanavyowaathiri wafanyakazi pamoja na jamii kwa ujumla. Mawakala wa utekelezaji wa Programu ya Maendeleo ya Barabara kwa Ushirikishaji wa Jamii na Ufunguaji wa Fursa za Kijamii na Kiuchumi watasaidia kuweka mazingira salama katika maeneno ya kazi; kuzuia au kupunguza rushwa, mwenendo mbaya na uongozi mbaya wakati wa utekelezaji wa Programu ya Maendeleo ya Barabara kwa Ushirikishaji wa Jamii na Ufunguaji wa Fursa za Kijamii na Kiuchumi.